

EYLÜL
2025

AI, İŞLER VE ÜCRETLER ÖZEL DOSYASI

Keşfedin!

444 4 923
info@datassist.com
datassist.com

AI teknolojileri, son birkaç yılda işgücü piyasasında köklü bir dönüşüm başlattı. Önümüzdeki yıllarda ise çok daha fazlası bekleniyor. Şirketler bu yeni gücü benzeri görülmemiş bir hızla benimsiyor. PwC'nin 2025 Küresel AI İstihdam Barometresine göre tüm sektörler, madencilik ve tarım gibi dijitalden uzak alanlar dahi, AI kullanımını artırmaya başlamış durumda. Bu belirsiz dönüşüm ortamında, çalışanlar için hem büyük fırsatlar hem de riskler söz konusu.W

2023 - 2025: İŞİN KURALLARI YENİDEN YAZILIYOR

Son iki yılda AI dalgası, iş yaşamının kurallarını adeta yeniden yazmaya başladı. **2022'nin sonunda** AI uygulamalarının gücü geniş kitlelerce fark edilince (ChatGPT etkisi), tüm sektörlerde bir yarış başladı. Yüksek dönüşüm potansiyeline sahip sektörlerde, çalışan başına verimlilik ölçütleri patlama yapmayı bekliyor: 2022'den bu yana bu sektörlerde ciro/çalışan artışı, diğer sektörlerin neredeyse 3 katına ulaşmasına rağmen beklenti çok daha yüksek.

YENİ ÜCRET FORMÜLÜ

TEMEL UZMANLIK DEĞERİ

+

AI BECERİ KATSAYISI

+

VERİMLİLİK PRİMİ

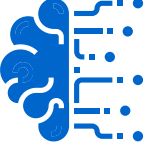
+

YETENEK KİTLİĞİ ETKİSİ

+

OTOMASYON RİSKİ DÜZELTMESİ

ÜCRETLER NEDEN BU KADAR YÜKSELİYOR?

AI BECERİ PRİMİ

AI becerisine sahip çalışanlar, aynı pozisyonda bu beceriye sahip olmayanlara kıyasla belirgin bir maaş farkı elde etmeye başlıyor. Global bir analiz, **aynı meslekte AI becerisi olan çalışanların ücretlerinin ortalama %56 daha yüksek** olduğunu ortaya koyuyor. AI uzmanlığı adeta yeni bir **altın bilezik**, ücretleri ciddi oranda yukarı çekiyor. Nitekim, her sektörün AI becerilerine sahip çalışanlar için ekstra ödeme yapmaya razı olduğu görülüyor.

TALEP REKABETİ

AI yeteneği arzı, patlayan talebi karşılamakta yetersiz kalıyor. Şirketler, sınırlı sayıdaki uzmanı çekebilmek için ücret çitasını sürekli yükseltiyor. Silikon Vadisi'nde teknoloji devleri en iyi AI araştırmacılarını kapmak için **milyon dolarlık** yıllık paketler sunmaya başladı. Öyle ki Meta, Google, OpenAI gibi firmalarda seçkin AI araştırmacılarının toplam yıllık kazançları **10 milyon \$** düzeyini aştı. Bu astronomik seviyeler istisnai olsa da genel piyasada da AI becerisine talep hızla yükseliyor. ABD'de AI becerisi aranan iş ilanlarının oranı 2022'de %8'ken 2025'te %24'e çıktı.

VERİMLİLİK PRİMİ

AI'ı aktif kullanan çalışanlar, kullanmayanlara göre çok daha yüksek çıktılar sağlayabiliyor. Bu da işverenlerin o rollere **daha fazla ücret ödemeyi göze almasını** sağlıyor. AI sayesinde otomasyona en müsait işlerde bile ücretler düşmek bir yana yükseliyor; zira AI, o işlerdeki çalışanların üretkenliğini artırarak onların **değerini de artırıyor**. AI bir yandan tekrarlayan görevleri üstlenirken, çalışanları daha yaratıcı veya karmaşık işlere yönlendiriyor ve bu **katma değeri yüksek işler** daha iyi ücretlendirmeyi beraberinde getiriyor.

OTOMASYON BASKISI (RİSK VE FIRSAT)

AI'ın getirdiği otomasyon dalgası, bazı alanlarda ücretler üzerinde baskı unsuru olabiliyor. Özellikle tekrarlı büro ve idari işlerde AI destekli yazılımlar işleri kolaylaştırdıkça, bu pozisyonların sayısı azalabiliyor ya da ücret artışları yavaşlayabiliyor. Örneğin ABD'de **kredi analisti, sigorta hasar eksper**i gibi işlerde AI tabanlı otomasyon yüzünden istihdamın düşeceği ve maaşların baskılanacağı öngörülüyor (2023-33 dönemi kredi analistlerinde -%3.9 istihdam değişimi bekleniyor). Ancak otomasyonun bir diğer sonucu, aynı işi yapan daha az sayıda çalışanın **daha geniş sorumluluklar** üstlenmesi ve daha yetkin hale gelmesi. Bu durumda, şirketler kritik pozisyonlardaki az sayıda çalışanı kaybetmemek için onların ücretlerini yükseltebiliyor. Kısacası AI, bazıları için ücret artışı, bazıları için ise ücret baskısı demek. Bu dengenin yönü, çalışanın uyum kabiliyetine ve işverenin stratejisine bağlı olarak değişiyor.

Gelişmiş ekonomilerde işlerin %60'ı, gelişmekte olan ekonomilerde %40'ı ve düşük gelirli ülkelerde %26'sı AI'dan etkilenecek düzeyde bulunuyor. Bu fark, AI çağında küresel eşitsizlik riskinin altını tekrar çiziyor.

KAZANANLAR VE KAYBEDENLER: KUTUPLAŞILAN BİR DÖNEM

AI dalgası, tüm çalışanları eşit etkilemiyor; aksine işgücü içinde **kazananlar** ve **kaybedenler** olarak adlandırılacak ayrışmalar belirginleşiyor. **Kazanan tarafta**, AI'ı etkin kullanan ve yüksek beceri gerektiren işlerde çalışanlar var. Örneğin ABD verilerine göre, AI'a en çok maruz kalan işlerde çalışanlar halihazırda **saatte ortalama \$33** kazanırken, AI'dan en az etkilenen işlerde çalışanlar **saatte \$20** civarında kazanıyor. Yani şu ana dek **daha iyi ücretli beyaz yakalı işler** AI ile daha fazla iç içe ve bu kişiler uyum sağladıkça

ücret avantajlarını koruyorlar. AI bilen yazılımcılar, veri bilimciler, makine öğrenmesi mühendisleri gibi meslek grupları küresel piyasada astronomik maaşlara ulaşabiliyor; hatta teknoloji devleri arası yetenek savaşında üst düzey AI uzmanlarına yıllık 7 haneli ücret paketleri teklif ediliyor. Bunun yanında, AI birçok sektörde **yeni iş imkanları** da yaratarak (örneğin dijital içerik oluşturma, AI eğitmenliği, robotik bakım teknisyenliği gibi) bu rolleri dolduranlara avantaj sağlıyor.

Öte yandan **kaybeden tarafta**, AI ile otomasyonun kolaylaştırdığı ve değerini düşürdüğü işler bulunuyor. Özellikle rutin, tekrara dayalı ve **daha az vasıf** gerektiren işler risk altında. Geçmişte sanayide robotlar nasıl mavi yakalı işçileri zor duruma soktuysa, şimdi de Generative AI (Üretken Yapay Zekâ) başta olmak üzere yazılım otomasyonu **beyaz yakalı rutin işleri** tehdit ediyor. Örneğin, çağrı merkezi elemanları, veri girişi elemanları, temel muhasebe ve idari destek rolleri gibi alanlarda AI destekli sistemler insan ihtiyacını azaltmaya başladı bile. ILO'nun çalışmalarına göre, büro ve sekreterlik gibi kadın istihdamının yoğun olduğu meslekler AI'a en yüksek düzeyde maruz kalan grupta yer alıyor; bu nedenle kadın çalışanlar orantısız şekilde etkilenebilir. Yine de "kaybetme" durumunun bir gecede işsiz kalmak anlamına gelmediğini vurgulamak gerek. Çoğu durumda AI, bu işlerin doğasını değiştiriyor: Örneğin müşteri hizmetleri temsilcileri, AI ChatBot'larla birlikte çalışarak daha karmaşık sorunlara odaklanırlar hale gelebilir veya muhasebeciler rutin kayıt işlerini otomasyona devredip daha çok danışmanlık ve analiz yapmaya yönelebilir. Bu dönüşümü yakalayamayan, **AI kullanmayı bilmeyen ve bu konuda desteklenmeyen** çalışanlar ise maalesef piyasa değerinde düşüş ve gelir kaybı riskiyle karşı karşıya kalabilir. OECD çalışmalarında sıkça vurgulanan bir durumsa, **orta beceri** gerektiren işleri yapan bazı çalışanların AI yüzünden ya daha alt düzey hizmet işlerine itileceği ya da yeterli eğitimle daha üst düzey rollere sıçramak zorunda kalacağı.

Önemli bir diğer boyut, **görünmeyen çalışanlar**

olarak adlandırılan kesimin durumu. AI sistemlerinin arkasında, genellikle gelişmekte olan ülkelerde düşük ücretle çalışan büyük bir insan gücü bulunuyor. AI modellerini eğitmek için veri etiketleme, içerik moderasyonu, görüntü tanıma gibi görevleri yapan bu çalışanlara ödenen ücretler son derece düşük olabiliyor. Örneğin OpenAI, ChatGPT'yi zararlı içerikten arındırmak için Kenya'da **saatte 1,3 - 2 ABD doları** ücretle çalışan taşeron işçiler kullandı. Bu çalışanlar şiddet, istismar, nefret söylemi

içeren binlerce satır metni inceleyerek AI'ın öğrenme setlerini temizlediler. Benzer şekilde Facebook, Google gibi şirketler de milyarlarca veriyi elle temizlemek veya etiketlemek için gelişmemiş ülkelerde **"mikro işçi"** ağırları kullanıyor. Bu durum, AI'ın küresel iş bölümünün karanlık yüzü: **Yüksek ücretli AI uzmanları** sistemleri tasarlarken, **düşük ücretli gizli çalışanlar** o sistemleri besliyor. İnsan Hakları İzleme Örgütü ve ILO gibi kurumlar, bu tür işlerin de **insana yakışır iş** standartlarına kavuşturulması, en azından makul ücretler ve psikolojik destek mekanizmaları sağlanması gerektiğini vurgulamaya başladı.

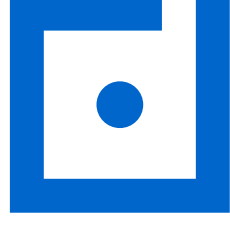
Önümüzdeki dönemde, **yeniliklere hızla uyum sağlayan ülkeler ve işgücü kesimleri** büyük kazançlar elde ederken, **uyum sağlayamayanlar** maalesef geride kalma tehlikesiyle yüz yüze. Bu nedenle hem ulusal politikalar hem de işyeri düzeyinde inisiyatifler, **insan odaklı bir AI dönüşümü** için kritik rol oynayacak.

Kaynakça

(Rapor boyunca referans alınan başlıca kaynaklar)

- ILO – Global Wage Report
- OECD – Employment Outlook, OECD.Stat veritabanı (Average Wages)
- PwC – The Fearless Future: 2025 Global AI Jobs Barometer (2025)
- Datassist Payroll Services Araştırmaları ve Çalışmaları, 2023-2024-2025

datassist

TECH DRIVEN PAYROLL & HR SERVICES

İLETİŞİM

info@datassist.com

www.datassist.com

444 4 923

Keşfedin!

